

הודעה לעיתונות:

עמדת בנק ישראל בנוגע להכרזת הממונה על התחרות על חמש הקבוצות הבנקאיות כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בתחום הפיקדונות

בנק ישראל רואה חשיבות רבה בקידום התחרות וההוגנות במערכת הפיננסית, ופועל לאורך השנים לקידום רפורמות משמעותיות בתחום זה. הרפורמות האמורות נועדו, בין היתר, לחזק את כוחו של הצרכן מול הבנקים, להגביר את השקיפות, להקל על המעבר בין הבנקים ולתמרץ גופים חדשים להיכנס לעולם הבנקאות. כל זאת, תוך המשך השמירה על כספי המפקידים ועל יציבות המערכת הבנקאית.

בהמשך להכרזת הממונה על התחרות על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בתחום הפיקדונות (להלן – ההוראות) עמדת בנק ישראל היא כי בנסיבות העניין, ההכרזה על הבנקים כקבוצת ריכוז היא צעד קיצוני ולא מידתי שעלול מחד להרתיע משקיעים מלפעול בישראל ומאידיך אינו צפוי להוביל באופן כלשהו להגברת הרווחה של לקוחות הבנקים. זאת, בפרט בשל העובדה כי מרבית ההוראות הנלוות להכרזה כבר יושמו בפועל על ידי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל במסגרת רפורמות תשתיות שהוא הוביל, כדוגמת:

- חובת פרסום מרוכז והשוואתי של פיקדונות נפוצים, לרבות מנגנוני חיפוש והשוואה, מוסדרת בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 447 בנושא "פרסום שיעורי ריבית על פיקדונות ועל יתרות זכות בחשבון" ומיושמת בפועל;
- חובת הצגת מידע ביחס לקרנות כספיות מוסדרת בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 447A בנושא "פרסום מידע מרוכז על קרנות כספיות ומק"מ" ומיושמת בפועל.
- האפשרות לפתיחה ולניהול פיקדון ללא חשבון עו"ש, וכן הקלות בניוד כספים בין בנקים, הוסדרת במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 417 בנושא "פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה". לאחר דיון ציבורי בנושא, בו השתתפה גם רשות התחרות, נכנס לתוקף סעיף 2ב5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) שעניינו "הפקדת כספים במערכת סגורה – ניווד פיקדונות" שמחייב את הבנקים לאפשר ללקוחות להפקיד פיקדונות במערכת סגורה;

בנסיבות אלה, ההכרזה וההוראות הנלוות לה נותרות במידה רבה **מהלך הצהרתי בלבד**, אשר פוגע בוודאות הרגולטורית במשק הישראלי ולכן עלול להרתיע משקיעים מלפעול בישראל, **מבלי לייצר תועלת תחרותית כלשהי**.

בנק ישראל סבור כי דרך המלך להגברת רווחתם של הצרכנים היא הסרת חסמים והגברת השקיפות. בהתאם, נוקט בנק ישראל לאורך השנים האחרונות במהלכים רבים בהקשר זה וחלקם כבר משפיעים לחיוב על רמת התחרות במערכת הפיננסית. **צעד ראוי לציון מהעת האחרונה הוא הסרת חסמי הכניסה לבנקים קטנים שקודם במסגרת המתווה למתן רישיון בנק מדורג – מתווה לו הייתה שותפה גם רשות התחרות**.

סטייה מהעיקרון האמור ושימוש בכלי ההכרזה נועד למקרים קיצוניים במיוחד בהם קיימת תשתית מוצקה וברורה המראה כי התועלת מההכרזה עולה על עלותה ולאחר שנבחנו חלופות מידתיות יותר. אף שהתקיים שיח פורמלי בין הפיקוח על הבנקים לרשות התחרות¹, לא הוצגה על-ידי הרשות תשתית משכנעת המראה כי ההוראות הנשקלות צפויות להניב תועלת תחרותית העולה על עלותן, או כי נשקלו לעומק הסיכונים וההשלכות המערכתיות שלהן. **בהיעדר בחינה כזו, ובפרט כאשר ההוראות חופפות לצעדים שכבר קידם בנק ישראל, קשה להצדיק שימוש בכלי כה חריג כמו הכרזה על קבוצת ריכוז**.

יצוין, כי במסגרת ההליכים שניהלה הממונה מול הפיקוח על הבנקים קודם להכרזה, הפנה בנק ישראל את הממונה לכך שלפחות לגבי חלק מההוראות שביקשה לקבוע, **נדרשת, בהתאם לחוק, קבלת הסכמת בנק ישראל. הסכמה כאמור לא ניתנה**.

בנק ישראל יוסיף לפעול, במסגרת סמכויותיו ותוך שיח מקצועי עם כלל הגורמים הרלוונטיים, לקידום תחרות הוגנת ואפקטיביות – לצד שמירה קפדנית על יציבות המערכת הבנקאית ועל כספי הציבור ורווחתו.

¹ בשלוש השנים האחרונות התקיים שיח פורמלי בין הפיקוח על הבנקים לרשות התחרות, שכלל מספר פגישות עבודה, פגישות התייעצות ומכתבים נרחבים. לאורך כל הדרך הפיקוח על הבנקים הציג עמדה מקצועית עקבית מבוססת וברורה, הנשענת על אחריותו ותפקידו ליציבות המערכת, להגנה על כספי הציבור, ומחויבותו לשיפור ההוגנות ולקידום התחרות.